

Campsentelles, 13
2010

CENTRE D'ESTUDIS SANTFOSTENCs
AMICS DE CABANYES

La Festa Major
de Sant Fost.
Fets històrics
i anèctodes

XAVIER PÉREZ GÓMEZ

Amb aquest estudi volem donar a conèixer algunes dades històriques sobre els orígens de la Festa Major i la seva evolució al llarg dels últims cent anys. Igualment comentarem tot un seguit d'anèctodes i fets curiosos que ens ajudaran a conèixer millor aquesta festa tradicional i a refrescar la memòria.

**Quan la festa major
se celebrava el 28
de setembre**

Des de temps immemorials la festa major de Sant Fost tenia lloc pels volts de la diada de Sant Faust màrtir, que era el 28 de setembre segons un antic calendari o santoral dels francs, ja que el calendari mossàrab celebrava Sant Faust el 13 d'octubre. Hi ha un estudi molt acurat del canonge Àngel Fàbrega Grau que demostra, efectivament, que el 28 de setembre era el dia de Sant Faust. Fàbrega es basava en diversos documents del segle XI per demostrar que el titular de la nostra parròquia i patró, per tant, del nostre poble, fou màrtir. Els nostres avantpassats, doncs, vene-

raven Sant Faust, soldat cristià que fou cremat viu a Còrdova al segle IV.

No obstant, això, hem pogut comprovar documentalment, cosa que recordava també alguna gent gran, que a finals del segle XIX i fins al 1920 els santfostencs celebraven algunes vegades la Festa Major el dia 29 de setembre, això és, l'endemà de la diada de Sant Faust. Aquesta afirmació la basem en diverses fonts, entre elles una crònica excursionista de Vicenç Plantada titulada *Excursió a San Fausto*, on escrigué que “*el 29 de setembre de 1885 vaig anar a Sant Fausto i si bé era lo dia de la festa major, no hi havia gens de broma per causa de la por del còlera...*”. Uns altres documents històrics que proven això són el *Calendari del Pagès* de 1899 i el *Costumari Català* de Joan Amades, on l'insigne folklorista català afirma que la Festa Major de Sant Fost se celebrava el 29 de setembre. Amb el tombant del segle, però, ja es va començar a fer festa els dos dies: 28 i 29 de setembre, tal com hem pogut constatar l'any 1914.

Últim cap de setmana d'agost (1921-1968)

Arribem al 1920 i aquí es produeix un canvi important per a la data de la celebració de la festa gran. Pels volts del 28 de setembre es va decidir passar-la al darrer dissabte i diumenge d'agost. Vegem el procés oficial que va seguir aquest canvi i en el qual va tenir la iniciativa una societat recreativa local anomenada “*La Unión Juvenil*”. Aquesta entitat va demanar que a partir de l'any següent, 1921, la Festa Major se celebrés el quart dissabte d'agost. Reproduïm l'acta que ho explica:

“Acta del pleno municipal del día 8 de agosto de 1920.

Se lee instancia de la sociedad recreativa La Unión Juvenil solicitando al Ayuntamiento cambiar el día de la Fiesta Mayor para que se celebre este año el 25 y 26 de septiembre y en los años sucesivos durante el cuarto sábado y domingo del mes de agosto. El concejal Sr. Torrents Salvat manifestó que este año las uvas llevan mucha prisa para madurar y que durante los días 25 y 26 de septiembre estarán todos los vecinos ocupados

en las operaciones de la vendimia, siendo su parecer que la fiesta se atrase en vez de adelantarse.

El Sr. Xicola propone que la Fiesta Mayor no se celebre en el cuarto sábado y domingo del mes de agosto, sino en el último sábado y domingo de dicho mes, pues no hay ningún pueblo vecino que celebre su fiesta en este día. Se acuerda, a propuesta del Sr. Rifà, convocar una reunión popular de todos los cabezas de familia para tratar el asunto.”

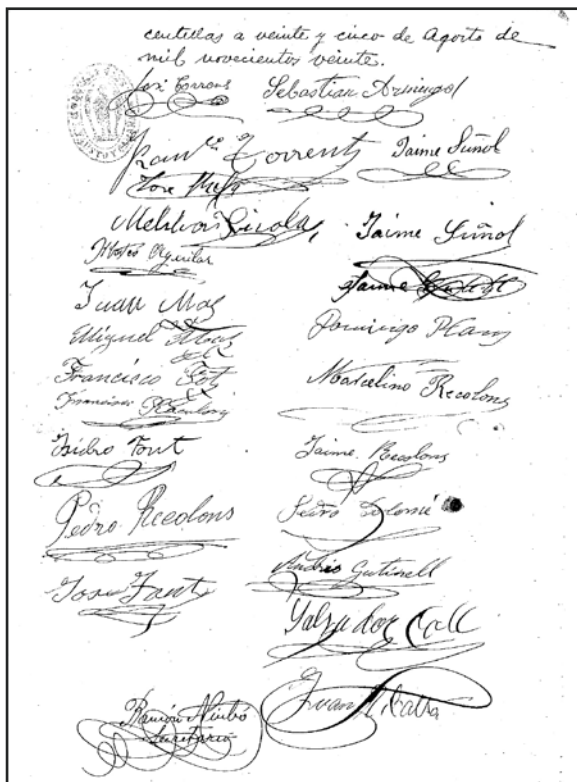
Aquesta reunió dels caps de família es va celebrar el 25 d'agost de 1920 i s'hi van prendre els següents acords:

“En el pueblo de San Fausto de Campcentellas, siendo la hora señalada por medio de pregón al efecto se han reunido en estas casas consistoriales los vecinos que firman la presente para tratar de la conveniencia de trasladar de día la Fiesta Mayor de este pueblo. Abierta la sesión por el Sr. Alcalde (Josep Torrens Pujol) acompañado de los concejales don Sebastián Armengol, Don José Rifà, Don Melchor Xicola y Don Francisco Torrents Salvat, el Sr. Alcalde expuso la causa o motivo de la presente reunion en los siguientes términos:

Habiendo solicitado la Sociedad Recreativa la Unión Juvenil que la Fiesta Mayor se adelantara dos o tres días y habiendo dado cuenta de dicha solicitud en sesión del Ayuntamiento celebrada el día 22 del corriente, se manifestaron dos pareceres: el uno en el sentido de adelantarla y el otro en el de aplazarla en el sentido de que sea los días dos y tres de octubre. Vista esta disparidad de pareceres, el Sr. Alcalde y el Ayuntamiento acordaron convocar una reunión de carácter popular, invitando a todos los cabezas de familia para que resuelvan lo que crean más conveniente al pueblo y a su Fiesta Mayor.

Después de breves discusiones se acordó por unanimidad celebrar la Fiesta Mayor de este pueblo, sin protestas de ninguna clase, los días dos y tres de octubre, que son sábado y domingo. Acto seguido el Sr. Alcalde da cuenta del segundo extremo de la instancia presentada por la Unión Juvenil, en el sentido de celebrar la Fiesta Mayor en lo sucesivo en el último sábado y domingo del mes de agosto. La propuesta es aprobada por unanimidad y sin protestas de ninguna clase.

En San Fausto de Campcentellas a veinte y cinco de agosto de mil novecientos veinte. Firman: José Torrens, Sebastián Armengol, Francisco Torrents, Jaime Suñol, José Rifà, Melchor Xicola, Mateo Aguilar, Juan Mas, Miguel Mas, Domingo Plans, Francisco Font, Francisco Recolons, Isidro Font, Jaime Recolons, Pedro Recolons, Pedro Colomé, José Font, Andrés Gutinell, Salvador Coll y Juan Ribalta. Ramón Niubó, secretario."

centellas a veinte y cinco de Agosto de
mil novecientos veinte.

José Torrens Sebastián Armengol
Francisco Torrents Jaime Suñol
Juan Mas
Melchor Xicola Jaime Suñol
Mateo Aguilar
Juan Mas Jaime Suñol
Miguel Mas Domingo Plans
Francisco Font Matolino Recolons
Francisco Recolons
Isidro Font Jaime Recolons
Pedro Recolons Pedro Colomé
José Font Andrés Gutinell
Juan Fausto Salvador Coll
Ramón Niubó Juan Ribalta

Signatures del document de 1920 on es va acordar el canvi de data de Festa Major: de finals de setembre es passaria a finals d'agost. (Arxiu Municipal de Sant Fost)

En resum, que aquell any de 1920 la Festa Major va tenir lloc provisionalment els dies 2 i 3 d'octubre, però a partir del 1921, se celebraria el darrer cap de setmana d'agost. Consultades ja fa anys per qui subscriu

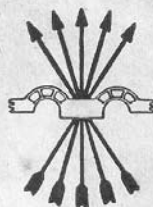
algunes persones grans al respecte, en especial la Margarida Niubó (ACS), filla que fou del que era secretari municipal aquell any de 1920, em va explicar que aquest canvi de dia de la Festa es va fer, principalment, perquè el 28 i 29 de setembre a Sant Fost tothom tenia feina amb la verema, que començava tradicionalment el dia de la Mercè (24 de setembre). Un altre factor que va pesar també a l'hora d'avançar la Festa al mes d'agost, fou que a finals de setembre comença a ploure amb més freqüència i sempre hi havia el risc de tenir una festa passada per aigua.

Festes Majors amb dos envelats: la *Unión Juvenil* i el Centre Autonomista

Un fet anecdòtic és que alguns anys hi hagué dos envelats muntats per dues entitats diferents, a banda de la festa i actes que poguésser fer l'Ajuntament. Així, el 13 de setembre de 1914 la *Unión Juvenil* va demanar permís al Consistori per aixecar un envelat a l'era de Ca n'Escolà durant els dies de Festa Major, el 28 i 29 de setembre. El president d'aquesta entitat era en aquell moment Pere Torrents. Cinc dies abans de començar la festa, Melcior Xicola, president del *Centro Autonomista de San Fausto* va presentar una altra instància sol·licitant permís, “*para levantar entoldado en la era de la Sala Nova y tocar por las calles serenatas durante la Fiesta Mayor, días 28 y 29 de septiembre*”.

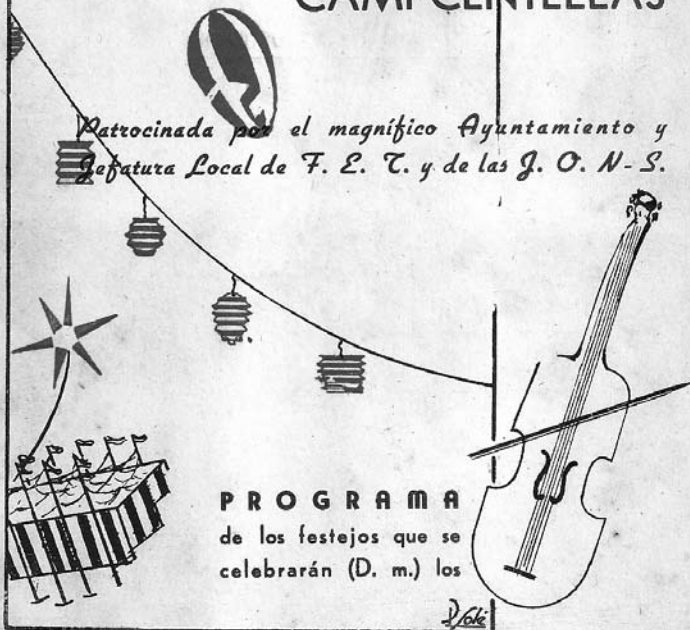
La *Unión Juvenil* no només muntava un envelat durant la festa, sinó que també s'encarregava d'organitzar ballades de gitanes, normalment a l'era de Cal Barber, al carrer de Sant Jaume: “*Instancia del presidente de la Unión Juvenil, Juan Ribalta, solicitando permiso para celebrar baile de Gitanas en la era llamada del Barbé, propiedad de Juan Mas Garreta, a celebrar el 27 de febrero de 1916*”. Cal ressenyar que en aquella època la dansa tradicional del Vallès eren les Gitanes, ja que la sardana va ser un ball desconegut a bona part de Catalunya i també a la nostra comarca fins ben entrada la dècada dels anys vint del segle passat.

Fiesta Mayor

SAN FAUSTO DE CAMPCENTELLAS

*Patrocinada por el magnífico Ayuntamiento y
Gefatura Local de F. E. T. y de las J. O. N.-S.*

DÍAS 28, 29 Y 30 DE AGOSTO DE 1943

*Portada del programa de Festa Major, 1943.
(Arxiu Comarcal, fons Molas)*

Els primers focs artificials (1959)

El primer cop que es van llançar focs artificials va ser el 28 d'agost de 1959 a les 10 de la nit. A Sant Fost es dóna la peculiaritat que els focs d'artifici es llancen la nit del primer dia de Festa Major, això és el divendres, i no l'últim dia com es fa a la majoria de pobles. Sembla que això és degut al fet que va ser una iniciativa de la parròquia amb l'objectiu d'atreure el públic a la Tómbola Parroquial, almenys així ho explica Mn. Daniel Monserdà en una entrevista publicada fa uns anys a *Campsentelles*. Durant molts anys l'empresa contractada per portar a terme aquest espectacle de foc, llum i so va ser la prestigiosa Pirotècnia Igual.

Sardanes als anys quaranta i seixanta

En els primers temps del franquisme ja es van ballar sardanes durant la Festa Major. Així el 26 d'agost de 1945 es va fer una ballada de sardanes a la finca dels senyors Viladomiu, al carrer de Sant Isidre, segons consta al programa oficial de la Festa Major. L'any següent es van ballar al mateix indret, però el 1947 les sardanes van passar a ballar-se a la plaça de l'església. Podem dir que el 1949 les sardanes anaren a càrrec de la Cobla Badalona i es van fer també a la plaça de l'església. Als anys 50, però, ja no consten sardanes al programes de la festa major. El 23 d'agost de 1963 es tornaren a ballar-ne durant la Festa Major, en aquest cas al restaurant Jardí de Can Calet i foren amenitzades per la Gran Cobla Barcino. No se'n tornarien a tocar fins al 1976, segons consta al programa de la festa d'aquell any.

El català a les festes majors del franquisme

Malgrat les prohibicions de l'ús del català en actes públics durant el franquisme, especialment durant els primers anys després de la guerra, hem comprovat que a partir dels anys cinquanta tant aquí com a molts altres pobles, es portaven a terme actuacions teatrals i musicals en llengua catalana. Així a la festa major santfostenca de 1957 es van fer dues obres

COMPANIA DE COMEDIAS

de

**JUAN
CAPRI**

**Gira por Cataluña
para dar a conocer**

**“Que vagi de gust,
Senyor comissari”**

de
**GILBERT LAPORTE, versión catalana de XAVIER
REGAS, proclamada como la mejor creación de
JUAN CAPRI, en la mejor comedia de la temporada**

*Propaganda de l'actuació de Joan Capri, agost de 1962.
(Arxiu Comarcal, fons Molas)*

de teatre en català, una era *L'Homenatge a l'avi*, a càrrec de nens de la població i l'altra la titulada *L'única tàctica*. El 1962 es va fer una altra obra de teatre en català, representada a l'envelat pel popular humorista Joan Capri i la seva companyia; es titulava *Que vagi de gust senyor comissari*. L'agost de 1963 Joan Capri va tornar a venir a Sant Fost, aquest cop a representar l'obra *El fiscal Requesens*. El 1965 la companyia del Teatre Romea representà l'obra *Un senyor damunt d'un ruc*.

Saltem al 1968 i trobem que a l'envelat es va representar la comèdia *Benvingut Mossèn Vidal!*, el 1970 *Deixa'm la dona...* *Cisquet* i el 1971 *La Nati té un bon tortell*, totes tres obres a càrrec de la companyia de Comèdies del Teatre Popular Català de Barcelona. El 1973 a la festa del nostre poble va actuar el grup La Trinca, a l'envelat, fent la seva actuació íntegrament en català, i l'endemà es va representar l'obra teatral catalana *Assaig general*, tancant la velada la popular actriu Mary Santpere.

Cal dir que també es van publicar escrits en català als programes oficials de la Festa Major. Així, al programa de 1957 es va editar un article d'un foli, íntegrament en llengua catalana, titulat *Coses de festa major*, on es parlava dels músics, l'envelat, la toia, el ball de ram, la dansa i el carnet de ball. Al programa del 1958 surt un altre escrit en català titulat *San Fausto-Sant Fost* on es dissertava sobre els orígens del nom de la població.

Segon cap de setmana d'agost (1969) i primer cap de setmana d'agost (1976)

Passaren els anys i la Festa continuà celebrant-se a finals d'agost, però el 1969 es va produir un altre canvi important. El 2 de maig de 1969 l'alcalde Josep Iglesias envià una circular als veïns del poble on es deia que després de rumiar-ho molt i atenent nombroses suggerències fetes es plantejava la necessitat de canviar els dies de la Festa Major i passar-la al segon dissabte del mes d'agost. L'alcalde demanà a tots els veïns que mitjançant una papereta adjunta a la circular, votessin si volien o no aquest canvi. Entre altres coses aquest interessant document deia:

“Es sabido que nuestra Fiesta Mayor adolece casi siempre de falta de colorido y animación, amén de que nos vemos a menudo castigados por la inclemencia del tiempo debido especialmente a lo retrasado de las fechas (...). Si a este factor sumamos el hecho de que la gran mayoría de nuestra población laboral celebra las vacaciones entre el 1º y el 25 de Agosto, por lo que prácticamente se encuentra imposibilitada de celebrar la Fiesta Mayor en sus vacaciones al tener que acudir a su puesto de

La Trinca va actuar a Sant Fost el 1973 per primer cop.

trabajo, y si añadimos, además, que nuestra localidad es modesta sin contar con un censo de población que pueda defender holgadamente el cuantioso presupuesto que alcanza la celebración de una Fiesta Mayor, nos encontramos con que nuestra Fiesta sólo puede alcanzar un tono menor que no está de acuerdo con nuestros deseos (...). Le pedimos su conformidad para efectuar el traslado de nuestra Fiesta Mayor al segundo sábado del mes de Agosto”.

El resultat de dit referèndum fou aclaparador: 404 paperetes a favor del canvi de data, 12 en contra i 3 en blanc. Davant d'aquest resultat, el consistori municipal, en ple celebrat el 7 de juny de 1969, va acordar l'avançament de la festa “*al segundo sábado del mes de agosto con efecto a partir del presente año*”.

Però aleshores es va presentar un altre problema. Si bé la gran majoria de veïns es mostrà favorable al canvi de data, en canvi aparegueren divergències sobre on s'havia de muntar l'envelat: si a la nova pista poliesportiva inaugurada el 1967, tal com havia ocorregut el 1967 i 1968, o a la

Plaça de l'Ajuntament, tal com havia estat tradicional. Davant d'aquesta disputa el Consistori tornà a decidir que serien els veïns els qui tindrien l'última paraula, però aquest cop només podrien votar les famílies que compraven les llotges o palcos, i van guanyar els que volien la Festa a la Plaça de la Vila. Això es va mantenir fins al 1976 tal com veurem, quan l'envelat fou traslladat ja de forma definitiva a la pista (avui Pavelló-1). Aquell mateix any, la Festa es va començar a fer el primer dissabte d'agost (7 d'agost de 1976), la qual cosa es mantindria fins al 1988.

Una festa dels anys setenta: la de 1973, programa i despeses

Com a exemple de com eren les festes majors de principis dels anys setanta, exposarem tot seguit el programa d'actes populars del 1973. Com podreu veure, aquelles festes eren molt més senzilles i no tenien tanta profusió d'actes com seria a partir dels anys vuitanta. La gran diferència és que en aquella època tot el poble es bolcava a la festa i la vivia intensament, en canvi avui hi ha molts veïns que amb prou feines assisteixen a algun acte i la Festa Major no té la rellevància social que va tenir temps enrera.

Divendres 10 d'agost de 1973

- 14 h: *Toc general de campanes anunciant l'inici de la Festa*
- 18 h: *Benedicció de la Gran Tómbola Parroquial*
- 22 h: *Castell de Focs Artificials amb Pirotècnia Igual*

Dissabte 11 d'agost de 1973

- 19,30 h: *Ball de tarda amb Los 5 Ases Blancos*
- 23 h: *Actuació de LA TRINCA*
- Seguidament ball amb Los 5 Ases Blancos*

Diumenge 12 d'agost de 1973

- 19,30 h: *Ball de tarda amb Los Comandos*
- 22,30 h: *representació teatral Assaig General, grup Segle XX*
- Seguidament, fi de festa amb MART SANTPERE*

Dilluns, 13 d'agost de 1973

-16 h: Gala infantil amb Polichinelas Payasin, Mag Vilajosana, fakir Kirman, Miss Danny i el seu ninot Luisín, i els pallassos Kike i Luisito.

-19 h: Ball de tarda amb el grup SHOWMEN

-23,30: Gran ball de confetti amb SHOWMEN

Altres actes:

-Missa de "Vot de poble", partits d'handbol, futbol, tennis i tennis-taula.

Com a dada curiosa desglossarem les despeses i ingressos que va generar la Festa Major d'aquell any de 1973. Un aspecte que cal destacar és que la Festa gairebé s'autofinançava i, per tant, generava molt poc deute a les arques municipals. Avui dia això és impensable, ja que les Festes Majors comporten un dèficit molt considerable.

<i>Despeses</i>	<i>Pessetes</i>	<i>Ingressos</i>	
-La Trinca	45.000.-	-Llotges (palcos)	82.200.-
-Mari Santpere	40.000.-	-Entrades envelat	160.200.-
-Showmen (músics)	18.000.-	-Donatius indústries	110.000.-
-Los Comandos (músics)	18.300.-	-Socis	9.050.-
-Los 5 Ases Blancos (idem)	13.500.-		
-Gala infantil	7.500.-	Total ingressos:	361.450.-pta
-Envelat	192.000.-		
-Muntar i desmuntar l'envelat	10.512.-	Déficit:	6.698.-pta a càrrec de les
-Societat General d'Autors	23.301.-		arques municipals
-Altres diversos	35.-		
Total despeses:	368.148.-pta		

Per fer una comparació, direm, per exemple, que setze anys després la Festa Major de 1989 tenia un pressupost de despeses de 5.863.000 pessetes, de les quals es preveia recuperar per ingressos propis (taquillatge, publicitat i venda de llotges) un total de 1.870.000 pessetes. La resta de despeses pendents, prop de 4.000.000 de pessetes, havien de ser cobertes pel pressupost municipal. Des del 1993, amb l'eliminació de l'envelat i, per tant, de la possibilitat de cobrar entrades i vendre llotges, els ingressos generats per la pròpia Festa són molt minsos.

*El grup Showmen, que va tocar a les nostres Festes Majors de 1973 a 1978.
(Col·lecció Xavier Pérez)*

L'envelat passa al pavelló esportiu municipal (1976)

L'agost de 1976 va haver-hi un canvi important: es va deixar de fer l'envelat a la Plaça de l'Ajuntament i l'envelat i les llotges (*palcos*) es van muntar a dins del pavelló esportiu municipal (després conegut com Pavelló-1). De fet, ja no es tractava d'un envelat tradicional, perquè de sostre feia la teulada del mateix pavelló i no les “veles” o lones. Aquest pas es va donar per aprofitar que la pista poliesportiva acabava de ser coberta i així s'estalviaven uns diners en no haver de muntar-se l'envelat complet. Per als més joves, que potser no ho han conegut ni vist mai, cal aclarir que les llotges o *palcos* eren uns espais semi-tancats amb baranes, amb 4 o 6 cadires de fusta i que envoltaven la pista de ball de l'envelat. Aquestes llotges eren reservades per les famílies que ho volien i que pagaven un lloguer durant la Festa Major. Tenir llotja donava dret a assistir als balls, teatre i altres actuacions que es poguessin fer a dins de l'envelat.

Shows, artistes i vedets de renom

Al llarg dels darrers quaranta anys han passat per la Festa Major sant-fostenca tot un seguit d'artistes de certa fama o renom que han alegrat les nits a l'envelat o a l'escenari principal amb els seus shows. Tot repassant els programes de la festa, n'hem anotat els següents: Joan Capri, actor i humorista (1965), Luis Lucena, cantant (1969), Maria Matilde Almen-dros, actriu (1972), Mary Santpere, humorista (1973), La Trinca, grup musical (1973, 1976 i 1981), Pere Tàpias, cantant i humorista (1979), Peret y sus palmeros (1979), Pepe Da Rosa, humorista (1980), Andrés Pajares, humorista (1982), Dagoll Dagom, grup de teatre (1982, 1983), Ramon Calduch i José Guardiola, cantants (1983), José Luis Moreno, ventríloc (1984), Juanito Navarro i Antonio Ozores, humoristes (1986), Amparo Moreno, vedet i humorista (1987), Màgic Andreu (1988), Bigote Arrocet, humorista (1990), Norma Duval, vedet (1992), Lita Claver "La Maña" (1993), Hermanos Calatrava, humoristes (1996), Regina Do Santos, vedet (1989 i 1999), Pepe Rubianes, humorista (2000), Marianico el Corto, humorista (2001), Paz Padilla, humorista (2002) i Joan Pera, actor (2006).

Orquestres i conjunts que amenitzen els balls

Els balls han estat sempre part fonamental de les festes majors i, per tant, els organitzadors intentaven portar conjunts i orquestres que tinguessin un mínim de qualitat. Als anys 50 i principis dels 60 una sola orquestra tocava als balls de tots els dies de Festa Major, com va succeir el 1961 amb l'orquestra Siracusa o el 1962 amb l'orquestra Gran Kursal. Hi hagut algunes orquestres que han vingut a tocar a Sant Fost durant bastans anys seguits. Es veu que agradaven a la gent i per això se'ls contractava any rere any. Així, a finals dels seixanta fou contractada diverses vegades l'Orquestra Niza, o de 1973 a 1978 va venir a amenitzar el ball de fi de festa el grup Showmen (sis anys seguits) els quals van tornar el 1984 per últim cop. Els Showmen era un conjunt-orquestra d'Agramunt

format per Manuel Benaiges, Joan Jauset, Antoni Gibert, Josep Solsona i Lluís Sicart. Com a anècdota cal dir que al ball de l'últim dia de Festa es llançava confeti, havent-hi bromes i "corredisses" entre amics, familiars i coneguts. El grup La Trinca, que actuà com ja hem dit el 1973, 1976 i 1981, a més de tocar els seus temes, tocaven també ballables.

És curiós observar com a les festes majors de finals dels anys 60 i durant els 70 tocaven nombrosos grups als balls de Festa Major. Per exemple el 1968 actuaren l'Orquestra Rosaleda, els conjunts Los Yacks, los Hispanos i l'orquestra Niza. El 1969 ho feren Yerba Mate, Grupo 67, Seyson Club i Doble Dinamita. El 1970 Eden's, De la Torre, Rubistar, Catinos, Estoicos i Orquestra Niza. El 1971 Madera Verde, Cosmos 2000, Grup Jonic, Poney's i Caravana. El 1972 Tony de Soto i el seu conjunt, Distorsión i de nou la Gran Orquestra Niza. El 1973 Los 5 Ases Blancos, La Trinca, Los Comandos i Showmen. El 1974 Club Virginia, Grupo Andrés Castel i Showmen. El 1975 Els Mustangs, Eden's i els omnipresents Showmen. El 1976 es bat el rècord amb l'actuació de set conjunts i orquestres amb Stils, Seyson Club, Brindis, Lone Star, Caravana, Showmen i La Trinca. El 1977 Los Hidalgos, Hi-Fi Ladys, Brindis, Los Albas, Los Icaros i Showmen. El 1978 Los Hidalgos i Seyson Club, etcètera.

A primers dels vuitanta es van posar de moda les grans orquestres amb cantants femenines que oferien balls i un concert de tarda de música catalana. Així, va actuar a Sant Fost el conjunt de Rudy Ventura de 1980 a 1983 i repetides vegades les orquestres Costa Brava, Els Montgrins o Miramar, entre 1979 i 1991. Val a dir que Rudy Ventura va venir per primer cop a Sant Fost el 1966, però trigà catorze anys en tornar a ser contractat. Els va seguir la famosa orquestra de Janio Martí (de 1989 a 1996) i últimament l'Orquestra Tarantel·la (de 1998 a 2008). Més esporàdicament han tocat al nostre poble les orquestres Huapachà Combo (1987) o Salseta del Poble Sec (1988) entre d'altres.

Concerts de pop i rock

Alguns dels grups contractats per amenitzar els balls també componien temes propis i a vegades els interpretaven, intercalant-los amb els d'altres conjunts més famosos o amb els tradicionals pasdobles. Així, a l'envelat del nostre poble van actuar Els Mustangs el 1964 i el 1975 o els Lone Star el 1976. Per altra banda, el primer l'agost de 1976 tingué lloc un recital de música pop-folk catalana amb l'actuació de Quico Pi de la Serra, Marina Rosell i Quart Creixent.

El primer concert de rock a la Festa Major que tenim documentat es va fer el dissabte 4 d'agost de 1979 amb els grups Attma, Vimana, Spray i Companyia Elèctrica Dharma. El 1983 va tenir lloc el segon concert de rock amb el grup Golem. El 1985 a la plaça de la Vila va tenir lloc un festival de rock amb la presència dels grups Golem, Haplek, Azufre i Nurses de Bangkok, organitzat pel Comitè per la Pau i el Desarmament, entitat que també va portar a terme un altre concert el 3 d'agost de 1986 amb els grups Sucosos i Los Elásticos, sempre dins els actes de la Festa Major. El 1991 al camp de futbol (27 de juliol) van actuar els grups Umpah-Pah i La Madam. Després els concerts de rock ja van anar a la baixa i es van posar de moda les Nits Joves amb discoteca mòbil, vídeo karaoke, toro mecànic, etc.

La Trobada d'autos antics, concurs de paelles i altres actes

Aquesta passada o desfilada de cotxes i motos d'època ja s'ha convertit en una tradició a la festa gran santfostenca i es va iniciar l'estiu de 1983, quan es va fer la primera trobada d'automòbils i motos antics el dissabte 31 de juliol a les 12 del migdia a la plaça de la Vila. Es va continuar fent els anys següents, però fallant algunes edicions com el 1985 i el 1988, per això el recompte "oficial" diu que el 1990, per exemple, es va fer la VII^a Trobada. El concurs de paelles es va iniciar la Festa Major de 1979 i s'ha anat repetint cada any, convertint-se en tot un clàssic. La pintada

del carrer de Sant Isidre, per la seva banda, organitzat pels veïns d'aquell carrer és molt més posterior, ja que es va fer per primer cop el 1998 i ha esdevingut un acte molt popular en les festes majors dels darrers anys. Cal esmentar igualment les cantades d'havaneres que es van iniciar la festa del 1980 amb el grup Peix Fregit. A la cantada aviat s'hi afegí el tast de rom cremat per a tots els assistents.

A mitjans dels vuitanta la Festa Major va ser el marc idoni per a noves iniciatives lúdiques i socials com ara la Mostra Cultural i Esportiva de Sant Fost que es va celebrar per primer cop el 1985 o les primeres emissions de la desapareguda TV Sant Fost que es van portar a terme l'agost de 1986 a través del canal 21 de la UHF.

Pubilles i misses

Una tradició que s'ha perdut és el de l'elecció de la pubilla de Sant Fost, a vegades anomenada Miss Sant Fost. La primera vegada va ser una elecció espontània organitzada per un grup de joves, vers 1975 o 1976, sortint elegida Mercedes Latorre. Després aquesta tradició va tornar el 1982, continuant el 1983 en un acte presentat pel popular "Martinet", essent triada Montse Agulló i el 1984 es tornà a repetir l'elecció d'una miss Sant Fost. En aquells anys el concurs es feia al mateix temps que unes desfilades de moda que tenien lloc a l'envelat. El 1987 no va haver-hi concurs però sí que fou proclamada Cristina Olivé, Miss Catalunya 1986, com a reina de la Festa Major. El 1988 es tornà a reprendre l'elecció de la pubilla de Sant Fost, que havia tingut els parèntesis de 1985 a 1987, aquest cop seguint ja les normes del Foment de les Tradicions Catalanes, resultant triada Marta González. Cal dir que les candidates havien de ser presentades pels clubs i les entitats culturals o cíviques. El 1989 la Pubilla fou Sandra García i la pubilleta Dúnia Pallarés. Aquest concurs tingué lloc per darrer cop el 1990, quan la triada fou Araceli Beltran.

Actes esportius

Altres esdeveniments tradicionals són les competicions esportives com el Torneig de Futbol Sala que tingué la seva primera edició durant la Festa Major de 1980. El 2010 ha complert la 35ª edició. Cal dir, igualment, que cada any es fa algun partit de futbol, bàsquet, handbol o frontó, però de caràcter amistós i no competitiu i sense tenir la continuïtat del torneig de futbol sala. Als anys noranta (1991-2001) fou molt popular la competició de tir al plat o “recorregut de caça”, organitzada per la societat de caçadors “La Marta” i que tenia lloc a la Solella de can Torras. Des del 2000 se celebra la melé o competició de botxes de festa major, a les pistes de l’Avinguda Aragó. Per acabar direm que a mitjans dels anys vuitanta es van fer curses ciclistes o que fins i tot a primers de la mateixa dècada s’organitzaren concursos colomòbils a càrrec de l’Agrupació Colomòbila de Sant Fost i Martorelles, competició que tingué poca durada.

Recuperació de la Festa del patró Sant Faust (1980)

Com ja hem explicat al principi d’aquest text, fins al 1920, la Festa Major se celebrava coincidint amb la Festa patronal, la diada de Sant Faust, el 28 de setembre. A partir del finals del setanta, i per iniciativa del rector de la parròquia, Mn. Daniel Monserdà, es va començar a celebrar aquesta diada, primer amb actes estrictament religiosos fets al mateix temple parroquial, com per exemple el 1979 quan tingué lloc una Missa amb presència d’antics rectors i de capellans de pobles veïns. Al full parroquial del 23 de setembre d’aquell any, llegim: *“preparem-nos per festejar el nostre Patró i, entre tots, busquem també la manera de retornar al nostre poble aquesta festa que s’ha mig perdut”*.

El diumenge 28 de setembre de 1980 va ser el primer any, després de 60 d’interval, que es tornava a celebrar la Festa de Sant Faust amb actes lúdics, a més dels religiosos. Així al full parroquial d’aquell dia llegim:

AVUI DIUMENGE, DIA 28 DE SETEMBRE,
FESTA DE SANT FAUST MÀRTIR,
PATRÓ DEL POBLE DE SANT FOST DE CAMPSENTELLES

Actes principals

A les 12 del matí: Missa solemne, en la que combregaran tots els nens que feren la primera comunió en dies diferents.

A la 1 del migdia: a la plaça Canonge Rifà, Festival Infantil en el que hi actuarà la companyia coneguda amb el nom de Bombeta Calba

A 2/4 de 5 de la tarda: a la sala d'espectacles del Casal: sessió contínua de cinema projectant-se les pel·lícules Aeropuerto 78 i Karate en Ceylan.

Agraïm les autoritats municipals el que, definitivament, hagin declarat festiu el dia 28 de setembre, cosa que tots trobem molt lògica i encertada”.

L'any següent, 1981, va ser el primer en què l'Ajuntament i la Parròquia van programar actes conjunts i es va editar un programa o tríptic anunciant els diversos actes festius, religiosos i esportius. La festa va començar el diumenge 27 i va seguir el dilluns 28. Entre els actes podem destacar el diumenge a les 5 de la tarda “a la Barriada de l'església antiga INAUGURACIÓ DE LES MILLORES. Curses, premis... Pa amb vi i sucre als assistents”. El Full Parroquial del 27 de setembre, per la seva banda, deia: “Inauguració de les millores realitzades a l'entorn de les pedres mil·lenàries de l'antiga església”. Era el primer any, doncs, que se celebrava la festa del Patró a la Plaça de les Glòries Catalanes, al barri de Sant Pere, lloc on hi havia les ruïnes de l'antiga església parroquial i que els veïns havien començat a excavar i treure a la llum aquell estiu.

De l'origen parroquial i cristià del renaixement d'aquesta festa local, no queda dubte si llegim amb atenció les paraules del pròleg en el programa escrit per l'alcalde Jordi Baiget en el qual diu clarament que l'Ajuntament s'afegeix a la celebració: “per aquesta causa, a l'aconseguir que fos declarat dia festiu, ens plau d'afegir-nos a la festivitat religiosa que és, naturalment, l'eix principal que mou aquesta celebració, amb una sèrie d'actes senzills...”.

*Programa de la Festa Major de 1988, l'última que es va celebrar al mes d'agost.
(Col·lecció Xavier Pérez)*

La Festa passa a finals de juliol (1989)

Un dels canvis més transcendents dels darrers vint anys en la Festa Major ha estat el canvi de dates. De celebrar-se al mes d'agost, tal com era tradició des del 1921, va passar a fer-se el darrer cap de setmana de juliol. Aquest canvi va ser decidit pel Consell Cultural de la regidoria de Cultura, un òrgan consultiu que assessorava el regidor Jordi Ribas en la seva etapa al front de les festes i la cultura santfostenca (1987-1991). En el transcurs d'una de les reunions que mensualment feia aquest Consell integrat per representants d'entitats i per particulars (era com una comissió de festes i cultura) es va proposar d'avançar la Festa Major, ja que si es feia a primers d'agost, com era costum, era molta la gent que marxava fora del poble de vacances. Sant Fost fins a finals dels anys setanta del segle XX era lloc d'estiueig i al mes d'agost no hi havia el costum de sortir de

vacances, ans al contrari, tothom es quedava al poble i a la Festa, i a més, s'hi afegien els nombrosos estiuejants que cada any passaven dos o tres mesos al nostre poble. Això va canviar a partir de finals dels anys setanta i afectava negativament la concurrència de veïns i públic a la Festa. Per això va decidir canviar-se i creiem que va ser un encert. A l'acta del ple municipal del 10 de juliol de 1989 el regidor de Cultura va explicar el programa de la festa que tindria lloc els dies 28, 29, 30 i 31 de juliol. El programa va ser aprovat pel ple i, per tant, també les noves dates, però a l'acta no consta cap esment o justificació especial per a aquest canvi. Se suposa, en conseqüència, que tots els presents ho van aprovar i no va haver-hi cap vot particular en contra o cap objecció.

Es deixa de fer envelat i de cobrar entrada als balls (1993)

Un altra data a recordar és que la Festa Major de 1992 va ser l'última en la qual es va muntar l'envelat i les llotges a dins del Pavelló-1 i que, per tant, va ser la darrera en la qual s'havia de pagar entrada per poder ballar o assistir als espectacles que es feien a dins de l'envelat. Cal dir que aquell any olímpic va actuar a la nostra festa major la famosa vedet Norma Duval. El 1993 va ser el primer, doncs, en què tots els actes van passar a ser gratuïts i a l'aire lliure. El lema que consta al programa és que es passava a fer la "*Festa major a la fresca*". L'escenari es va muntar a la Plaça de la Vila i val a dir que aquest fet va suposar una revifalla de l'assistència de públic als balls, especialment de públic jove i adolescent, que en no haver de pagar, va assistir amb molta aflluència als balls celebrats a la plaça de l'Ajuntament.

Els balls canvien d'emplaçament dos cops (1998 i 2006)

De la plaça de la Vila els balls i espectacles de Festa Major van passar a fer-se a l'anomenada Zona d'Esbarjo situada entre les piscines muni-

cipals i el Pavelló-2, a la urbanització Sant Fost Residencial. Era el juliol de 1998. A la plaça de la Vila només es farien a partir d'aleshores alguns actes puntuals, però el gruix de les celebracions i balls passaven a partir d'aquell any a la nova zona d'esbargiment. Aquesta situació duraria fins a la Festa Major de 2006, quan de nou es canvia l'escenari principal d'actuació d'orquestrats i vedets, que passa aleshores a fer-se en un escenari d'obra situat al Parc de la Pau, a l'altre costat de la riera que baixa cap al camp de futbol. Aquí es manté fins al dia d'avui.

L'aparició de les colles revoluciona la festa major (2007)

El juliol de 2007 van aparèixer per primer cop les colles o grups de joves que durant la Festa Major realitzen diverses activitats lúdiques i festives, i també porten a terme una mena de competició entre ells. Les colles fundadores van ser Els Cotxins, Els Serenus i Els +Turbats i cadascú vestia, i vesteix, una samarreta identificativa amb els seus logotips. Mentre que en altres poblacions vallesanes només hi ha dues colles fixes per poble, a Sant Fost es poden crear tantes colles com es vulguin i aquestes poden participar a la Festa Major. L'any següent, el 2008, neix una nova colla, Els Espinetes, i el 2009 dues de noves: La Mafia i El Farolillo. L'objectiu de les colles va ser i és, fer una festa major més participativa i divertida i es pot dir que van néixer inspirats, segurament, en altres poblacions de la comarca on tenen colles des de fa anys com Granollers amb els blancs i blaus, que van ser els pioners, o posteriorment Mollet del Vallès, amb Morats i Torrats. Realment el naixement de les Colles va ser una idea molt bona i ha suposat una reanimació total de la nostra Festa Major, especialment de cara al públic jove.

Bibliografia i documentació consultada

Àngel Fàbrega, *Estudi sobre el patró de la parròquia, III Diada de la Parròquia*, Sant Fost de Campsentelles, 1959.

Vicenç Plantada, *Excursió a Sant Fausto, Butlletí de l'Associació Excursionista de Catalunya*, volum IX, 1886, pàg. 213.

Calendari del Pagès, Institut Agrícola Català de Sant Isidre, Barcelona, 1898, pàg. 11.

Vida parroquial Sant Fost, 1979-1981.

El 9 Nou, Granollers, 1989-2010.

Contrapunt, Mollet, núm. 308, 27-7-2007.

Contrapunt, Mollet, núm. 404, 24-7-2009.

Circular de l'Ajuntament de Sant Fost, 2/5/1969.

Arxiu Municipal de Sant Fost (AMSF), *Llibre d'actes 1918-1921*, folis 35-36.

AMSF, Documents diversos, caixa 80.

AMSF, Instàncies, 1914, caixa 56.

AMSF, *Llibre d'actes 1969-1971*, folis 18-19.

AMSF, Actes de l'any 1989, caixa 482.

Arxiu Comarcal, fons Molas, programes de Festa Major 1943-1984.

Arxiu Xavier i Ferran Pérez, programes de Festa Major 1969-2010.